

Трудно відома  
українського слова  
на вісник  
американський сенат

Адреса  
Редкації і Адміністрації:  
"Свобода", 81-83 Grand St.,  
Jersey City 3, N. J.  
Тел.: HEnderson 4-0807  
УНЧ.: HEnderson 4-1016

### ЗА ПРИСПІНЕННЯ ПРАЦЬ КОНГРЕСУ

#### УРЯД ДОМАГАЄТЬСЯ ПРИСПІНЕННЯ ПРАЦЬ У КОНГРЕСІ; ДУМАЮТЬ ТАКОЖ НАД ПРИСПІНЕН- НЯМ ПЕРЕСЛУХАННЯ В СПРАВІ СТВЕНСА І МЕККАРТІ

Вашингтон. — Урядові кола занепокоєні тим, що переслухання в справі неперозуміння між армією і сенатором МекКартом тривають вже півтора тижня і стримують нормальні праці в Сенаті. Правда, представники сенатських комісій заявили, що праці Сенату йдуть нормально, але уряд невдоволений цією заявою і вважає, що надто оптимістично. Велике число законопроектів чекає на вирішення, а до кінця цієї сесії Конгресу ще тільки половина часу, бо уряд не хотів би продовжувати сесії Конгресу в цьому році, в якому відбуваються вибори. Уряд хотів би, щоб вже в травні Конгрес вирішив долю найважливіших з акцій о проєктів. Під час стріч з провідними конгресовими комісіями, яка завжди відбувається на початку тижня, президент має домагатися швидшого темпа в ви-

### Сенатор Вайлі домагається закону про безпеку країни

Берлінгтон, Віск. — Фармерська громада 5,000 жителів відзначувала 1 травня під гаслом "трагедійний день по-американськи". На цьому святі промовляв голова Сенатської Комісії Захоронних Відносин сенатор Александер Вайлі і Джозеф Р. МекКарті. Вайлі у своїй промові з'ясував конгресову програму, яка на його думку кінцева, щоб "охоронити Америку". В цій програмі Вайлі пропонує такі чотири нові закони: 1. Конгрес повинен негайно прийняти закон про те, щоб розв'язати проблему тих робітничих спілок, які опановані комуністами та унеможливити тих окремих комуністів, що працюють у важливій для оборони промисловості. 2. Конгрес повинен прийняти

### Женева — повторення Берліну

Женева. — Обсерватори звертають увагу на тотожність комуністичної тактики у Женеві з тактикою, що її стосували комуністи на лютневій конференції в Берліні. Це стосується плану об'єднання Кореї, тотожного з комуністичним планом об'єднання Німеччини. В Берліні комуністи пропонували спершу створити уряд, а в Женеві "комісію" для нагляду над виборами — з існуючих у поділеній країні двох урядів, даючи таким чином рівні права комуністам і багатовиборній частині краю з великою більшістю народу в другій частині (у Північній Кореї живе 3 мільйони мешканців, а в Південній — 20 мільйонів). В обох випадках комуністи домагалися відкинути всі чужинські війська, значить, що, як советські війська зупинялися у відношенні до Німеччини, бо —

### ДОЛЛЕС ВИХАВ З ЖЕНЕВИ — ГЕН. СМІТ ЙОГО ЗАСТУПНИКОМ

#### ПЕРШИЙ ТИЖДЕНЬ ЖЕНЕВСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ МІНУВ БЕЗ НІЯКОГО УСПІХУ. — РАДІТИМУТЬ РІВНОБІЖНО ТАКОЖ НАД ІНДО-КИТАЙСЬКОЮ ПРОБЛЕМОЮ

Женева. — Державний секретар Дж. Ф. Доллес мав вихідати в понеділок уранці в товаристві американської амбасадорки Клер Лус до Мілану в Італію, щоб там стрінувшись на кількохгодинній конференції з італійським прем'єром Шеллоном. Відтіля Дж. Ф. Доллес відлетів безпосередньо до ЗДА, щоб скласти звіт про ситуацію на Женевській конференції президентові Айсенауверові. У Женеві керівником американської делегації буде державний підсекретар генерал Бедел Сміт. Тим часом Женевська конференція не вийшла поза стадію інформаційних розмов і таких заяв у справі Кореї, які вказали зовсім суперечні становища. В наступному тижні йтимуть наради про Корею і мабуть іще половини тижня рівнобіжно також про Індо-Китай. Західні держави представили листу запропонованих учасників розмов про Індо-Китай. Ця листа охоплює ЗДА, Англію, Францію, СССР, Комуністичний Китай, три індокитайські держави (В'єтнам, Камбоджу і Лаос) і Комуністичний В'єтнам. Цю листу передано на руки заступникової голови советської делегації Громикину, який покинув невисловив ніяких застережень. СССР мав би запропонувати участь у конференції секретаря Дж. Ф. Доллеса за всіх часів перебування в Женеві не змінив ні одного слова з головною комуністичної китайської делегації Чу Ен-лайом, хоч обидва були присутні на 5 пленарних засіданнях конференції і на одному засіданні з обома державами, зацікавлених найбільше у справі Кореї, скликаюму за ініціативою міністра Ідена.

### МекАртур проти внутрішніх авантур

Манчестер, Н. Г. — Генерал армії Даллес МекАртур майже не виступав публічно, відколи залишив військову службу після сіданної промови в Конгресі, в якій сказав, що старі "воїни не вимирають, але в'януть відкохати". Тому його промова на обіді в Манчестері, в стейті Нью Гемпшир, де він дістав почесне громадянство, викликала широке зацікавлення. Промовляючи до 2,000 осіб, генерал МекАртур закликав до більшої єдності, проти авантур між нами самими, цілю яких є розірвати єдність народу та знизити війсьну

### Масове транспортування військ

Форт Брегг, Північна Кароліна. — Характеристичною прикметою найбільших у повосний добі військових маневрів, що відбуваються в Північній Кароліні, є транспортування з поміччю літаків великих військових мас. Невдовзі секретар оборони Вільсон твердив, що одною з відмінних ознак американських збройних сил є їхня велика рухливість. Теперішні маневри з літаками цього твердження. Великі транспортні літаки типу "Дуглас С-124" впроваджені короткого часу перевозять цілі дивізії на від-

### Совети демонструють свою летунську потугу

Москва. — Під час травневої паради на Червоному майдані у Москві советське летунство вперше виступило публічно з своїми 4-моторовими бомбардувальниками, подібними до величини і багатоступенчатою будовою до найбільших американських бойових літаків Б-52. З'єднання тих величезних літаків летіли під ескортом легких 2-моторових бомбардувальників. Ця летунська маніфестація відбулася у висоті 250 стій над Червоним майданом і від тієї маси літаків затемнівся майдан. Крім цих двох нових типів літаків, продемон-

### Іден звернувся з закликом до трьох азійських держав

Лондон. — Міністер закордонних справ Антоні Іден, який перебував в Женеві на конференції, звернувся з листом до трьох прем'єрів азійських держав, що відбувалися тоді на ради в Коломбо, столиці Цейлону, а саме до прем'єра Індії Неру, Пакистану — Мохаммеда Алі і Цейлону — Котелаялі, щоб вони включилися в акцію Заходу для замирення в Індо-Китаї. Звернення Ідена має характер особистого заклику і має на цілі запобігти тому, щоб названі азійські держави, особливо Індія, підтримували комуністичне становище щодо Індо-Китаю, атакуючи лише французький імперіалізм та нехтуючи комуністич-

### Торговельна Палата за підвищення і продовження винагороди за безробіття

Вашингтон. — Торговельна Палата ЗДА закликає прадавців до того, щоб вивчили спосіб заповнити робітничим постійну працю та винагороду на час безробіття. Ця палата проти плану Конгресу Індустріальних Організацій, щоб при допомозі цілорічних контрактів зменшувати випадки частого звільнення робітників, тільки домагається, щоб стейтова легіслатура піднесла компенсацію за час безробіття і продовжила час

### Союз з Канадою посилить оборону країни

Нью-Йорк, Н. Й. — Конгресмен В. Стерлінг Кола, голова Об'єднаної Конгресової Комісії Атлантської Експертизи, промовляючи на обіді з привідом 135-х роковин Колгетт університету, заявив, що союз ЗДА з Канадою дуже утруднює військовий напад на Америку. На думку конгресмена, ЗДА і Канада повинні негайно укласти оборонний союз проти летунської атаки. Кола на такий регіональний союз були б незначні. Оборонні лінії повинні по-

### 5 азійських держав приймають спільні постанови

Колombo. — У четвертому й останньому дні свого з'їзду, 5 прем'єрів азійських держав, а саме Індії, Пакистану, Індонезії, Цейлону й В'єтнаму, ухвалили спільну резолюцію, яка протидіє відбегалі від пераїсного проєкту. Неру, який виступав ухвалі судження комунізму і займав крайній та односторонній становище, прихильний до комуністів. Останочо 5 азійських прем'єрів прийняли спільну резолюцію щодо Індо-китайської проблеми. У цих резолюціях призначається "заінтересованість"

### Сенатор МекКарран остерігає перед комуністами

Манчестер, Н. Г. — Сенатор Пат МекКарран, член Сенатської Комісії Внутрішньої Безпеки, у промові на річних зборах Католицьких Воєнних Ветеранів стейту Нью Гемпшир сказав, що комуністична партія в ЗДА вже від довгого часу працює в тому напрямку, щоб якнайшорше себе закомпівувати як підпільну організацію. Ця партія, на думку сенатора МекКаррана, де-

### Зголосив право власності на 34 уранові ділянки

Нью-Йорк, Н. Й. — Промисловцеві із стейту Коннектикут, Едвард Дж. Челмерс, зголосив право власності на 34 ділянки, в яких він відкрив уранову руду. Це — перша знахідка уранової руди в Нью-Йоркському стейті. Закон дозволяє зголошувати право власності на ті підземні мінерали, які знаходяться на цій площі.

### Америка є „загарбником”, а Совети „визвольником”

Женева. — Речник китайської комуністичної делегації „пояснив” додатково, що коли голова цієї делегації Чу Ен-лай говорив у своїй промові про konieczність, щоб усі чужинські держави забрали свої війська геть з Азії, то це не стосувалося Советського Союзу, бо СССР є, мовляв, „визвольником” і повинен зтримувати у своїх руках Порт Артур аж поки існує небезпека від Японії і поки ця держава не стане на правду демократичною. Китайський

### Зменшення числа членів Спільки Текстильних Робітників внаслідок безробіття

Атлантік Сіті, Н. Дж. — Еміль Рів, генеральний президент Спільки Текстильних Робітників, заявив на екзекутивній раді цієї спілки, що вона впроваджує двох останніх років втратила 75,000 членів. Зменшення числа членів спілки все ж таки менше від збільшеного числа безробітних в текстильній промисловості. Два роки тому ця спілка мала 400,000 членів, а тепер число її членів становить тільки 325,000. Два роки тому число трудящих в цій самій промисловості становило 1,300,000, а тепер тільки 900,000. Дня 3 травня починається восьма річна конвенція цієї спілки, в якій братимуть участь 1,500 делегатів.

### Нова катастрофа землетрусу в Греції

Атени. — Провінцію Тесалію у Греції навістив останній суботи землетрус, який відразу спричинив смерть 26 осіб і поранення сотень інших осіб. Пізніші повідомлення говорили вже про 150 осіб, що згинили від землетрусу. Зрештою, число людських жертв є навіть розмірно невисоке на тлі страшного знищення цілого ряду міст і сел. Цілком знищено є місто Фаразала, не менше й Софадес. Теперішній

### В СВІТІ

- Верховний Совєт СССР затвердив декрет про дозвіл советським громадянам виходити за межі країни з метою роботи в останніх 7 роках. Невідомо, чи дозволять тепер виходити з СССР до своїх закордонних чоловіків жінок, які вийшли були заміж перед цим декретом.
- Над Чехословаччиною падав дощ про отримувальників літаків. Тисячі балонів із прив'язаними до них мільйонами літаків випустили з польового боку, з гаслами і мовчазними чеків демократії. Протиполітичну про апагидну акцію організував Комітет Вільної Європи з осідком у Мюнхені.
- 300 членів закордонного дипломатичного корпусу в Москві маніфестацією прошали на московському дворі 10 осіб австралійської амбасаді, які вийшли до Австралії після того, як СССР зів'язав дипломатичні зв'язки з Австралією і наслідок афери з советським шпигуном Петровим.
- Наррیمان, останній дружинний колишнього єгипетського короля Фарука, яка розвела з ним у минулому році на вигнанні в Італії і вернулася сама назад до Єгипту, виходить заміж за незможного лікаря. Наррیمان вийшла заміж за 40-літнього Фарука, маючи 17 років. Тепер вона має 20 років. Її малий син залишився при батькові.
- Чотири високі комісари в Німеччині погодилися на тому, щоб німецьким воєнним злочинцям, які перебувають у в'язниці в Шпандау, створити легші умови. З в'язниці інісаторії переведуть колишнього німецького адмірала 78-літнього Федеріка і колишнього міністра закордонних справ 81-літнього барона Нойбарт.
- 90,000 японців маніфестували перед палацом мікадо Токіо, вигукуючи „банзай” (хай живе) з нагоди дня його народження. Мікадо має тепер 53 роки. 800 поліцейських і 3,000 воїнів королівської гвардії втримували порядок, щоб не допустити повторення трагедії, яка скоїлася на Нобілі Фік, мертв в юрбі розчавлено на смерть 16 осіб.

### В АМЕРИЦІ

- Американська Рада Християнських Церков домагається резистивності д-ра Елтона Труллада з становища шефа релігійного відділу Інформаційної Служби ЗДА тому, що він мішав християнську віру з марксистською ідеологією, твердив, що „родина репрезентує ідеальний комунізм у практиці”.
- Колега Роберта Онегаймера з Американського Фізичного Товариства піднявся в своїх поглядах щодо того, чи Онегаймер має бути предметом слідства в справі його зловживань до ЗДА. Ці різні погляди виявилися на зборах АФТ, президентом якого був Онегаймер.
- Корпус Морської Піхоти ЗДА виволокати жінку на старшини. На шеститижневий курс, що їх організував при цьому корпусі, можуть голоситися студентки і абсолютники каледжів від 17 червня цього року.
- Канадський уряд вирішив не просити парламент про продовження надзвичайних

### УКРАЇНСЬКА ГРУПА ЗНОВУ НАДАВАЛА ТОНУ ПАРАДІ ЛЬОВЛЮЩОСТІ В НЬЮ ЙОРКУ

Нью-Йорк. — Українська група в цьогорічний Параді Львовлості, хоч менша і вже не так добре організована, як минулих років, все ж таки надавала тону цій параді, головні її національні частини. Доказом цього може послужити факт, що Нью-Йорк Таймс та інші видання зацікавлені в приготуванні несеї української групою гасла, як найбільш характерні для цілої паради. Нью-Йорк Таймс застосував як три українські гасла: „Ми боремося і будемо боротися за волю націй і народів”, „Национальна політика Москва — народобичство” та „Воля є неподільна — світ не може

**СВОБОДА**  
UKRAINIAN DAILY  
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

| PEREPLATA:    |         | SUBSCRIPTION RATES: |         |
|---------------|---------|---------------------|---------|
| На рік        | \$10.00 | One year            | \$10.00 |
| На пів року   | 5.25    | Six months          | 5.25    |
| На три місяці | 2.75    | Three months        | 2.75    |

В Джексі Ситі 1 закордонно:  
На рік \$12.00  
На пів року 6.50  
На три місяці 3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріали.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

### ЗБЕНТЕЖЕННЯ

Увага американського народу звернена сьогодні на два видоця — одне в Вашингтоні, а друге в Женеві. Одне зв'язане з домашніми справами, а друге — з закордонними. На перший погляд обидва ці видоця не мають нічого спільного, але, добре придивившись над ними, можна прийти до іншого висновку. Бо не було б ні одного, ні другого видоця, коли б уже давніше було в Америці краще відчуття комуністичної небезпеки бодей в тих місцях, які відповідали за охорону та безпеку країни. Як би ми гостро не критикували сенатора МекКарті та Сенатську комісію протинамериканських діячів за їхні нетакти, а зокрема за поведінку голови комісії, мусимо визнати, що всього цього не було б, коли б в Америці комуністи не займали так довго управління становища. Кажемо виразно, не толерантного становища, а управління, яке давало їм право видавати осуди навіть про американський патріотизм. Чимало з тих, що свідомо чи несвідомо виконували роль агентів Москви, мали тут задовго великий вплив на державні, робітничі, культурні чи іншого роду установи. Якраз вони дуже заважали на тому, що З'єднені Держави рішались за Френкліна Д. Рузвельта визнати дипломатично Союзи; це вони під час другої світової війни та по ній потурали московській агресії до такої міри, що Кремль став відкритою погрозою самій Америці, як і цілому світові. Через них сьогодні в Москві, яку врятувала Америка з союзниками від гітлерівської загрози, може Хрущов називати Америку "гітлерівською", а Маленков закликає її забратись з Європи. Знов у Женеві міністер закордонних справ червоного Китаю, Чу Ен-лай, вигукне те саме щодо Азії.

Такі с сумні наслідки довгого потурання комуністичній агресії. Американський народ тепер цілком збентежений, як тим, що діється у Вашингтоні, так і вітками з Женеві, де рішається теж і справа американського престижу і провду в світі. Не менше збентежить його і те, що тепер піде про комуністичні впливи в інших провідних американських комуністів, Ірл Бравдер. Він узявся висвітлювати комуністичні зв'язки д-ра Дж. Роберта Оппенгеймера в "Нью Йорк Таймс" в 29 квітня ц. р. Тому, що голос Бравдера дійсно авторитетний в таких справах, хочемо навести дещо з того, про що він згадує, виправдовуючи молодого інтелектуала, що потрапив під вплив комуністів у роках від 1930 до 1945, коли Бравдер був серед комуністів "диктатором".

Бравдер стверджує, що в той час не вважалося нічим злим у публічній опінії бути в близькому зв'язку з комуністами. Правда, пише Бравдер, була мала горстка, яка думала інакше, але вона не мала впливу. До неї належав тоді, наприклад, конгресмен Дасс, але з нього нічого не вийшло. Додамо, що конгресмен Дасс займав тоді становище, подібне до того, яке займає тепер сенатор МекКарті, як голова Сенатської підкомісії для протинамериканських діячів. Комуністи, пише Бравдер, мали тоді величезні впливи в робітничих юніях, в Американській Федерації Праці та в Конгресі Індустріальних Організацій. Під час виборів обидві найбільші партії шукали перепору в комуністах. Комуністи мали рішальний вплив у Лізі Американських Письменників, комуністи запрошували вголосувати доповіді по університетах. Сам Бравдер промовляв найменше в 30 університетах. Американська Ліга Миру і Демократії, членами якої були визначні церковні й робітничі провідники, судді, адвокати і науковці, — співпрацювала з комуністами. Промови Бравдера, як сам він стверджує, були друковані в публічних підручниках для каледжів для прикладу, як треба промовляти. При кінці Бравдер додає ще й що "самозрозумілу" правду, що комуністи були тоді за Рузвельтом і Демократичною партією...

Ще раз підкреслимо, що це — слова людини, яка довго стояла на чолі Комуністичній партії ЗДА. Навіть її слова не вичерпують ще сили впливу комуністів за президента Рузвельта. Якби не було цього впливу, не було б нині МекКарті і не було б збентеження в американським народі, як у внутрішній політиці, так і закордонній.

**Б. Ржепецький**

**АВСТРАЛІЙСЬКІ ЛИСТИ**

(5)

В цій п'ятиці перебував "король" гаустерів Ал Каппелл!

В'язні можуть працювати в чотирьох майстернях, можуть вчитися музики й доступні для них кореспонденційні курси, які провадять Каліфорнійський університет. Створили люди можуть (лише в виняткових випадках) оглядати в'язницю через непропущене для кулі мереже.

Ми пристало до Фері Еллінг, з високою баштою із годинником. Коли затинок ще не переперіли мостами, це була єдина брама до Сан-Франциско, якою річно перекочило до 50 млн. людей. Тепер — це вже "історична пам'ятка". В цій портовій ділянці міста перед останньою дільницею 115 морських компаній, що зв'язували Америку з усіма портами світу.

Корабель вже очікує на нас, — тому немає часу бодай побіжно оглянути місто. Сучасне Сан-Франциско таке не подібне до інших міст, але воно дає нам диво, "по-свійському" пошуває себе в ньому, на чужому — не чуже... Впадає в очі — сила книжок про це місто, які ні про яке інше в ЗДА, а до того — багато з них в формі повістярської й навіть поетичній. І це місто, звідси, не можна не любити. І це одна риса: ви здибаете багато екзотичних, "гаражних патріотів" Сан-Франциско. Не лякайтеся, як зустрінете такого — довідаєтеся більше, ніж з усіх книжок, і можете йому говорити про своє місто — слухайте уважно, бо зрозуміє, що значить любити "своє".

Обов'язкові відвідини бібліотеки. Вона, очевидно, значно менша від "наших" нью-йоркських, але затішніша і не має зовсім "урядового характеру". Вона в центрі міста, і вам здається, що тут можете здобати "ціле Сан-Франциско", вільне від "бизнесу". Тут зустріли й "ентузіастів міста".

Люди живуть споминами, але... не дуже давніми, бо Сан-Франциско — "молоде" місто, що виростало на "наших очах"...

Пинаються, що "Велика Трійка" в Ялті згодилася, щоб перше зібрання Об'єднаних Народів відбулося в Сан-Франциско. Тут був тоді "центр землі", куди з'їхалися представники всіх майже народів світу. Самих лише представників преси й радіо було тоді понад 2500 над 150,000 слів денно телеграфували, а телефонічних розмов відбувалося понад 12,000.

А в 1939-40 рр. Америка виступила, "на підбій світу" мирним шляхом, виявляючи "добру волю", як тепер кажуть. Уряджено Міжнародну Виставку. Її організатори поставили собі два завдання: відзначити довершення технічних досягнень — будови

двох згаданих мостів та поглибити зв'язок Заходу з Сходом, значення якого не всі доцільно. Виставку оглянули понад 17 млн. осіб. Очевидно, це — дуже мало, але це тривала над Атлантичним океаном війна, і не до Виставки було.

Значення Виставки полягає в тому, що вона спричинила до звернення уваги на Далекій Схід і стала набагато дорожчим найближчої історії, наочно показала, яку велику вагу прив'язує Америка до далекосхідних проблем.

Під час другої світової війни Сан-Франциско було головною базою ЗДА на Сході. Звідти йшли незлічені транспортні людей і матеріалів, там розбудоувано військовий промисел. Все це притягло людей. Від початку війни населення міста збільшилося майже на 200,000 осіб.

З кінцем минулого століття Сан-Франциско став головним осередком американських торговель з Далеким Сходом, а в першу чергу з Китаєм. Панамський канал, що так скоротив шляхи на схід, мав рішальний вплив на розви-

ток міста й порту, який поглинає раптово рост: перед другою війною в порті "обернулося" близько 30 млн. тонн товарів.

А це не так давно Сан-Франциско було лише розміром невеликим містом китолів (в 1888 р.). Перший американський корабель, що приплив до Сан-Франциско в 1849 р., застав тут лише 860 мешканців, а вже в 1852 р. їх було 42,000. Тоді, щоб дістатися до Сан-Франциско, мусили об'їздити цілу Південну Америку. І коли в 1851 р. корабель "Літачка Хмара" зробив цю дорогу за 89 днів — це було вимкове досягнення. Була це друга, коротша дорога, якою почали їздити, поспішаючи на "золоту річку": кораблем доїздили до Панамської шп., возами переїздили на другий берег, а далі — знов кораблями на береги Падіфіку. Але та дорога була досить небезпечна, — нападати дикуни.

Щоб закінчити історичну частину вернемось же назад, до кінця 18-го стол., коли люди держали ставили перші кроки на Тихому океані.

Перший розділ в одній з найкращих книжок про Сан-Франциско за титулований одним лише словом: "Якби..."

Авторка цієї книжки пояснює: "Якби" — це одне з найбільш тяжких наслідків війни в словнику життя... Читасмо далі: "Тож могло статися, що на цьому березі Падіфіку був би передовий пост Росії, було б повно мужиків з їхніми панями, величчю з зріст блондинів, що так сильно розподілюються".

"ЗДА було б тоді трудно відвоювати решту Нової Єспанії, чудовий край, на який зазіхала Росія. Її була б та війна з Росією дуже тяжка, — не допомогла б і Англія, що сама зазирала оком на той край дивлячись..."

І це сталося б, на думку авторки (не політики!), "якби..." не романтична історія з Резановим.

Про цю "романтику" ви знайдете згадку не лише в літературних творах (про це писав і Брет-Гарт і багато інших), але й в наукових книжках, — якщо не про самий "роман", то обов'язково про героя цього роману...

Як відомо, наприкінці 18-го стол. росіяни північною дорогою з'явилися на Алясці, і заснували там свою колонію, організували російсько-американську компанію для торгівлі фурами, і вже в 1799 р. оголосили 55-й рівнобінник південною границею своїх володінь. Були великі труднощі з доставкою харчів, і поселенці голодували. В 1806 р. Резанов, високої рангів урядник і царський камергер, приплив кораблем до затоки, де тепер Сан-Франциско, пошукуючи харчів. Більше як рік тривали переговори з тодішніми володарями — еспанцями, а в міжчасі Резанов заохався в дочці еспанського губернатора. Це викликало, як зазначили всі автори, збільшення зацікавлення з його боку Каліфорнією і до Петербургу пішли рапорти про konieczність для Росії посідає не лише північний берег Падіфіку, але й південний. Коханця закінчилося трагічно: батьки погодилися на шлюб з чужинцем під умовою, що він особисто дістане згоду на шлюб від Папи й еспанського короля. Резанов мусів вертатися через

## Ні в кут, ані в двері

Хаотична й безнадійна ситуація в Женеві, де від понеділка засідають представники 19 держав, щоб завести мир і лад у двох далекосхідних країнах, в яких нема ні миру, ані ладу, — є тільки логічним наслідком цілого ряду страшних помилок, що їх робили всі три західні великодержави під час і після останньої світової війни. Стерпжувано їх вже при кожному ранішому затримуванні корейської проблеми. Коли б на Потсдамській конференції в 1945 р. Захід не був погодився на поділ Корей злочинним 38-м рівнобінником на дві частини, з яких північну віддав під "тимчасову" окупацію Совтам, не запитували б навіть думки про цю справу в самих корейців, — не було б ні північної Корейської війни, ані теперішнього комуністичного Китаю в Північній Корейі. Коли б ціла американська політика супроти Китаю не була повна помилок, не було б нині комуністичного панування в Китаї. Коли б потім, вже за адміністрації Трумана, послухаво генерала МекАртура, виграно б війну в Корейі не було б теж китайських комуністів на північ від 38-го рівнобінника. Коли б Франція не була вперто трималася своєї імперіалістично-колоніальної політики в Індокитаї, то комуністичний рух у В'єтнамі не втягнув би в свою орбіту масу тамошніх націоналістів і під Дієнбінфу не стояли б 40,000 комуністичних воїнів. Коли б Франція раніше подумалася просити ЗДА й Англію вважати Індокитай за спільну справу, а не настоювала так довго, що це її "внутрішня справа", то не потрібно було б драматичних закликів за поміччю буквально напередодні Женевської конференції. Коли б Англія не була спішилася визнавати мерці комуністичний режим в Китаї, задивлена в торгівлю з ним і перестаршена, щоб китайські комуністи не вдарили відразу на Гонг Конг, тоді не було б незручності, що для ЗДА головування китайського комуніста в Женеві було б "втратаю обличчя", а для Англії — не була б тільки добра нагода до одного безпосереднього контакту з "запиряченим сусідом". І таких "якби не" і "коли б не, то..." можна нарахувати багато більше. І всі ті "якби" — це не гіпотези, але ствердження, що їх приоблизно вже самі винуватці, признавши до своїх помилок минулого і визнавши, що історія була б пішла зовсім іншою дорогою, якщо не ті їх помилки.

Женевська "заковика" полягає в тому, що самі ЗДА, Англія і Франція залізли своїми помилками в такий сліпий кут, що не знають, як їм вийти з нього. Вихід насправді страшенно важкий, якщо взагалі можливий будувати який інший вихід, як тільки тотальна війна. Для Франції найважливішою річчю є скінчити криваву війну, яка виснажує її фінансово, вичерпує її людський матеріал, відтягас від європейської проблематики, нааражас на слабшу позицію на європейському

Б. Сивенко

## Мільйони й одиниці

(До питання "психологічної стратегії" Заходу)

Світову пресу останнім часом облетіли вістки про найновіших непереможців з Союстського Союзу: В. Петрова, Н. Хохлова, а нещодавно перед тим Ю. Росторова. Появилися навіть статті, в яких автори, узагальнюючи випадки дезерції совєтських диверсантів-шпигунів, вбачають у цьому ознаку внутрішнього послаблення совєтської терористичної системи і роблять на цій основі дуже оптимістичні прогнози. Мовляв, ЧЕРКА-ГПУ-НКВД чи тепер М-ВД завжди були хребтом совєтського ладу, збудованого насамперед на терорі. І сьогодні цей апарат терору дає чи не найбільше випадків дезерції, переходу в західній табір волі. Отже, — висновують деякі публіцисти — совєтська державна система хилиється до упадку.

Нам, що стільки натерпілися від цієї системи, теж хотілося б цього вірити. Хотілося б думати, що Берія був останній, що вмів міцно "закручувати гайку" терору на тілі й душі мільйонів підсовєтської людності.

Хотілося б... але розум каже інше. Розум каже, що совєтська терористична система, на жаль, ще міцна. А головне — що нас найбільше непокоїть і смутить — до втримання її в повній силі чимало спричинилося невідповідна політика західних держав щодо СССР. Бо що ми бачили хоча б за останніх дев'ять років, уже по закінченні другої світової війни? Бачили і бачимо й досі збоку Заходу увагу до одиниць і переречення чи байдування до долі мільйонів.

У всіх це в пам'яті сумний і ганебний Потсдамський догвір 1945 року, на основі якого Совети, загорнувши на родину мільйони совєтських громадян, що були на території Німеччини й Австрії як воєнопонелени або як прилюдно вивезені німцями робітники — "остівці". Хоч як не солодко жилося цим людям в умовах нацистського терору, — проте вони бачили, що йому приплив країн вони відчули подих волі і торіт ЗДА сформулював становище Америки дуже гарними словами: "мир, але не угода". Як же ж у практиці можна з комуністами робити мир, який не був би угодою? І на який інший мир вони можуть погодитись, як тільки на такий, що був би вигрою комуні? Коли ж не буде такого миру з комуністами, то — значить — треба вести з ними війну. Де, ким, чим і як?

Міркування на цю тему крутяться у завороженому колі запитів, що на них нема відповідей. Тому не дивися, що пишуть вже, що Женевська конференція протягнеться на місяці. Так, наче б за два-три місяці міжнародна ситуація стане яснішою! Та й коли на руїнах Дієнбінфу маятяться червоні китайські в'єтнамські прапори, то від якого ситуація далеко не прояснішає.

## Нова ера у винаходах

Винаходи, виявлені прилюдно впродовж останнього місяця, свідчать, що людство започаткувало нову добу в здобуванні світла й тепла для мешкань та підприємств. Треба тільки часу, щоб удосконалити ці винаходи до такої міри, щоб вони вийшли в загальний ужиток.

В другій половині квітня Комісія Атомової Енергії складала програму для вивчення дешової електричної сили при допомозі ядерного реактора. Якщо ця програма уйдіє в життя, то власник пересічного дому зможе освітлювати свою кухню й світлиці електричним струмом, витвореним в атомовому вогнищі. Це можна буде досягнути впродовж найближчих десяти років, заявляє д-р Генрі Смит, член Комісії Атомової Енергії, відомий з опублікованої ним книжки про розвиток атомової бомби. Про найновішу програму він говорив на конференції в Шинкагському університеті. Електрика, яку вдалося б вивити при допомозі відомих у цілому світі покладах урану, перевищить у 20-25 разів силу, яку можна вивити всіма сировинними запасами вугілля, олії й газу, каже Смит.

Того самого дня, коли д-р Смит оприлюднив свої спостереження в Шинкаго, підприсметво Джеренал Електрік у Скенектаді сповістило, що його архітект Е. Ф. Гогзон збудував мешкальний "перифабрикований" дім з шести кімнат, отоплюваний, освітлюваний та охолоджуваний виключно електромом, витвореним при допомозі енергії, яку здобувається з зимового холодного повітря знадвору. Тепло, яке знаходиться в повітрі навіть під час найбільших морозів, автоматично усеває вогність з повітря, а вліті охолоджує його без води. Треба тільки використати винайдену підприсметвом Джеренал Електрік помпу для вибирання теплоти з атмосфери. Вліті ця помпа витягає гаряч з повітря в приміщенні, виганяє

Саме в тому, що для діяння соняшних променів потрібно розмірю великої поверхні, лежить трудність належного важитку соняшної батареї. Во, напри, на втримання в русі фабрики, які вживає електричну силу, за 30,000 кіловатів, потрібно поверхні величчю 300,000 квадратних лікві, отже, 60 акрів.

Одначе, в таких околиках, в яких важко побудувати електривні, або важко позакладати електричні дроти, як напри, на пустелях, там можна буде використати соняшну батарею для витворення електрики. Саме тепер переводять дослідні застосуванням соняшної батареї великих розмірів у стейті Джорджія.

Хоч сонце постачає більше як тисячу трильйонів кіловат-годин енергії кожного дня, це значить естільки, скільки могли б дати всі світові запаси вугілля, олії, природного газу і урану — людство до тепер використовувало з цих запасів лише мізерну частину безпосередньо для свого важитку. Тепер же настів час, коли можна буде використати цю силу новим способом.

Відомо, що президент Айзенгавер задумав скликати світовий конгрес науковців для виснаження, як можна використати для мирових цілей атомову енергію. Хоч такі наукові з'їзди звичайно не досягають безпосереднього успіху, вони зархожують спеціалістів до праці в різних напрямках. Отже, такій з'їзду, як це заповів два тижні тому голова Комісії Атомової Енергії Луїс Л. Стравс, матиме нагоду перефрантувати дотепері незвичайні винаходи і скоординувати зусилля для добра людства.

Аляску, Сибір, — і в дорозі помер в Іркутську. Для закінчення роману додамо, надречена, довідавшись про його смерть, рступила до монастиря.

Смерть Резанова не врятувала Каліфорнії від Москви: п'ять років пізніше за 48 миль від Сан-Франциско постас російська станція — Форт Росс. Імовірно, що якби Резанов жив, то російські імперіалісти були б більш активні й енергійні. В 1821 р. Росія пересува свою границю на Падіфіку далеко на південь — до 51-го рівнобінника і оголошує океан від Берінгової протоки до 51-го "внутрішнім морем", замкненим для портів і плавання чужинцями...



## ПРАЦЯ

Help Wanted—Male

**ПОТРЕБНО МЕХАНІКІВ,**  
Byrne Bros. Authorized Lincoln Mercury Dealer in White Plains з найкращим будинком і найбільш модернізованим обслуговуванням у Westchester. Власник зацікавлений у вишній кваліфікованій механіці, цей сектор розвивається швидко. Загальна платія з можливістю бонусу залежно від виконання. Платити за Service Manager.  
Mr. DELLA VOLPE  
BYRNE BROS.  
208 Westchester Avenue  
White Plains 9-0423

**SET-UP MECHANIC**  
Восстановити механізм для організації і зміни праці, конейний досвід у фармацевтичній підприємстві, добра нагода. Головні особисті: Dept. 290, Jelliff Ave., Newark, N.J. or phone Bl-6000 8-1005 умовляється по 9 A.M.

**MASTER MECHANIC**  
Досконалий фармацевт, досвід, кваліфікація, у проведенні підприємств і пакуванні тов. для відомості в цілому фабриці, фармацевтичній, знам. нагода, робити користь. Головні особисті: Dept. 290, Jelliff Ave., Newark, N.J. or phone Bl-6000 8-1005 for appointment after 9 A.M.

**ПЕРШОКЛАСНІ**  
ВІДЛІВАЧІ ФОРМ.  
Добра година, зарплата і умови праці: робити користь включ. свята, даром забезпеч. медичне, хірургічне і госпіталізації.  
CELLULASTIC CORP.  
50 Avenue L, Newark, N. J.  
Interviews 9-4

**МЕХАНІКИ**  
металевих аркушів.  
Досвідчені в прецизійній виконанні кабінетів, рам (шасі) та електротехнічних. Висока платія: юніація фабрика. Paterson Metal Products, 1 Market St., East Paterson, N.J. Fairlawn 6-3300.

## СІВЕ ВОЛОССЯ

БЕЗ ФАРБУВАННЯ

Чудовий препарат можна тепер дістати, щоб повернути сиве волосся до природної темної краси, не маючи ніякого способу. Коли ужити його кожного дня на короткий час, він поступово і чудесно переміняє свій вигляд на природний колір. Тиме темне волосся дає вигляд молодості.  
Якщо ви хочете випробувати цей дивовижний препарат без ризику, то напишіть цей ярлик до TRYSAN CO., Dept. 67, Peekskill, N. Y. Звідти вишлють вам 2 пікету-долирової вартості пляшечки за \$4 з додатком Фейдінг-пасту за \$10. Це змінює в \$3.10 на правильний шпигун. Якщо, після ужиття згідно з інструкціями, ви не будете задоволені з наслідком, то повернете пляшечку за \$3.10 назад, а ми повернемо вам грошову заміну.

Im's  
Адреса \_\_\_\_\_  
Місто \_\_\_\_\_

## В книгарні „Свободи“

можна одержати найкращі книжки видавництва „Свобода“ в АРГЕНТИНІ.

ПО ТОЙ БІК СВІТУ. — О.

Драгоманова — Ю.

Тис — Рідзівна містерія-драма — 40.

3 ВІСЬОДІВНОГО ПОДІВАННЯ — Л. Стаховська — 70.

ПАХОП — А. Галас — 1.00.

ЗЛАТ-ЖОЛУД — О. Сапко — 1.00.

БУЗОВИЙ ЦВІТ — М. Цуканова — 1.00.

СИЛА І СЛАВІСТЬ КОМУНІЗМУ — У. Скит — 20.

УКРАЇНА-РУСЬ І МОСКОВІЗМ — І. Павелко — 80.

СКРИПКА НА КАМЕНИ — О. Сапко — 50.

Замовляти: СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.

СВОБОДА

81-83 Grand St. (P. O. Box 346)

Jersey City 3, N. J.